

Anna Kwaśniewska

Antoni Pieper i jego spuścizna

Acta Cassubiana 4, 137-145

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANTONI PIEPER JEGO SPUŚCIZNA

W zbiorach Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie znajduje się spuścizna po poecie i prozaiku kaszubskim Antonim Pieperze. Trzon spuścizny stanowią w większości niepublikowane wiersze pisane w języku polskim. Jest ich 480. Powstawały w latach 1939-1985, a więc w czasie całego okresu twórczości A. Piepera.

Drugą, jeszcze ciekawszą częścią spuścizny jest korespondencja A. Piepera. Składa się na nią: 231 listów prywatnych do różnych osób (A. Pieper pisał listy przez kalkę, stąd zostały kopie listów), 391 listów prywatnych od różnych osób, 12 listów do rodziny, 53 listy do instytucji i urzędów. Omawiana spuścizna zawiera ponadto wspomnienia A. Piepera, opowiadania, dokumenty osobiste, dyplomy, listy gratulacyjne, zaproszenia na różne uroczystości.

Antoni Pieper urodził się 20 stycznia 1917 roku w Jastarni. Jego ojciec, Juliusz Pieper, podobnie jak większość mieszkańców tej miejscowości był rybakiem. Matka Teofila pomagała mężowi naprawiać sieci, prowadziła dom i wychowywała dzieci. O swoim dzieciństwie A. Pieper pisał tak: *„Ponieważ trwał już trzeci rok I wojny światowej, ojciec z zawodu rybak łodziowy Juliusz Pieper przebywał na froncie. Czasy były trudne, jedzenia oprócz ryb mało. Matka żywiła mnie więc czarną krupą mieloną na żarnach okraszoną mlekiem i brązowym cukrem bydlęcym. Rosłem więc wolno i byłem wątki. Nawet gdy sytuacja po wojnie się poprawiła nie uzyskałem pełnej tężyzny fizycznej. Może dlatego byłem najbardziej kochany przez matkę”*¹.

Nie mając dobrego zdrowia, mały Antoni rozwijał się duchowo. Szybko przeczytał wszystkie książki z biblioteki szkolnej w Jastarni, a następnie za pieniądze zarobione na zbieraniu jagód dla wczasowiczów zaczął sam kupować książki. Szkołę podstawową ukończył w Jastarni w 1931 r. z wynikiem bardzo dobrym. Ojciec pragnął, by zgodnie z rodzinną tradycją Antoni został rybakiem. Jego jednak nie pociągała praca rybaka i nie miał do niej wystar-

czająco dobrego zdrowia. Morze pociągało go jedynie od strony wrażeń estetycznych. Chciał uczyć się dalej, ale z powodu braku pieniędzy musiał odłożyć kontynuowanie nauki na później. Pomagał więc ojcu przy połowach, a w wolnym czasie czytał dużo książek z zakresu literatury pięknej. W 1937 r. kupił sobie skrypty do nauki z zakresu szkoły średniej i uczył się sam, chciał bowiem zdać maturę jako ekstern.

Pierwsze wiersze zaczął pisać, będąc jeszcze uczniem szkoły podstawowej. Początki swojej twórczości wspominał tak: „*Otóż pod wpływem rozczyszczenia się w poezji klasycznej i narodowej zaczęło i do mnie czasem przychodzić natchnienie i myśl poetycka. Zacząłem je powoli spisywać na papier, po kryjomu, aby mnie nikt nie widział. Czyniłem to z potrzeby serca, nie zastanawiając się wcale nad wartością literacką układanych wierszy. Gdy mnie raz podpatrzył jeden z letników i obejrzał wytwory moich myśli, pochwalił je, zachęcając do dalszej usilnej pracy nad sobą. (...) Gdy dowiedział się o tym, że samodzielnie układam wiersze jeden z miejscowych rybaków należący do Chóru Kaszubskiego, zainteresował się moją twórczością, a gdy mu się wiersze moje spodobały, obiecał mi, że on, posiadający dobrą dykcję i silny głos będzie deklamował moje wiersze przy każdej możliwej okazji. Zgodziłem się na to, bo sam posiadałem głos słaby, abym mógł z wierszami moimi wystąpić na estradzie samodzielnie*”².

Na Wielkanoc 1938 r. zmarła mu matka, która była jego podporą duchową. Także w tym samym roku on sam zachorował na zapalenie opon mózgowych, a następnie na zapalenia siatkówki oka. Ta ostatnia choroba spowodowała czasową ślepotę, co z kolei było przyczyną długotrwałej depresji psychicznej. Jednak gdy okazało się, że będzie widział, powrócił do pisania wierszy i samokształcenia.

Antoni Pieper w okresie przedwojennym pisał wiersze w języku polskim, gdyż uważał, że w ten sposób może lepiej oddać swoje myśli, a ponadto pragnął być czytany i rozumiany przez czytelników w całej Polsce. Przed wojną kilka wierszy jego zamieszczono w gazetach. Inne, głównie o charakterze patriotycznym, były deklamowane podczas różnych uroczystości. W sierpniu 1939 r. krakowska gazeta „Tempo Dnia” zamieściła – zresztą bez zgody autora – jego wiersz *Nie damy Gdańska*. Stało się to przyczyną kłopotów A. Piepera po wybuchu wojny i wkroczeniu wojsk hitlerowskich. Musiał przez pewien czas się ukrywać.

Wybuch II wojny światowej zmienił plany życiowe A. Piepera. Zamiast zdawania matury musiał schować książki i rękopisy do schronu w lesie, gdzie

A. Pieper, *Wartość i cena samodzielności*, MPiMK-P, nr inw. R-1027, k.

źle zabezpieczone uległy zniszczeniu. Okres wojny spędził w Jastarni. Z uwagi na słabe zdrowie nie został wcielony do wojska niemieckiego. W początkach 1945 r. powołano go jednak do Volkssturmu, a następnie wraz z ojcem i siostrą został wywieziony na wyspę Rugię, skąd powrócił w początkach czerwca 1945 r.

Po wojnie wraz z bratem przystąpił do odbudowy rodzinnego domu, z którego pozostały tylko ściany. Zaczął też szukać pracy. Wszystkie urzędy były już obsadzone. Zapisał się więc na kurs prowadzony przez Ministerstwo Ziemi Odzyskanych, a następnie na kurs polityczny. Po ukończeniu kursów i pomyślnym zdaniu egzaminów otrzymał pracę biurową. Przeszedł wszystkie szczeble urzędniczej drabiny.

Do 1947 r. pracował jako urzędnik w urzędzie gminnym w Jastarni, następnie przez dwa lata pracował w biurze GS, a w latach 1949-1956 był referentem w miejskim handlu detalicznym w Pucku. O tym okresie napisał tak w swoich wspomnieniach: *„Przez pewien czas miałem chaos w myślach i światopoglądzie. Z radia nadawanego w języku polskim z Londynu słyszałem nawoływania do niewracania do kraju, bo tam panuje komunizm, nowa niewola, zamyka się obywateli i wsadza do więzień. Z drugiej strony czytałem gazety nasze proklamujące nowy ustrój, zachęcające do pracy nad odbudową kraju. Czekałem na czas aż sam się przekonam po czyjej stronie racja. Tutaj w Jastarni żyłem jak w odosobnieniu od wielkiego świata i nie wiedziałem zbyt wiele o nowych przemianach jakie zaszły po wyzwoleniu w naszym kraju. Byłem zdezorientowany. Pracować jednak społecznie pragnąłem usilnie, na razie nie włączając się do żadnej akcji politycznej. Zapisalem się do Polskiego Związku Zachodniego, który jeszcze tutaj istniał. Z ramienia PZZ wszedłem do komisji rehabilitacyjnej posiadaczy III grupy narodowościowej niemieckiej, a następnie do komisji szacunkowej obliczającej straty materialne tutejszych mieszkańców osiedla wyrządzone im przez Niemcy, aby mogli uzyskać pomoc gospodarczą od Państwa na odbudowę zniszczonych przez okupanta domów indywidualnych”³.*

Pracując w urzędzie gminnym w Jastarni i będąc radnym Rady Narodowej w Jastarni, A. Pieper nasiąkał stopniowo nową ideologią, aż „W międzyczasie podsunęto mi deklarację wstąpienia do PPR. Nie byłem wcale komunistą, ale chciałem pracować dla ludu polskiego i uważałem, że może mnie przyjmą w swoje szeregi. Przyjęto mnie i krótko po tym wysłano na kurs przedwyborczy Szkoły Centralnej KC w Łodzi. Kurs zdałem z wynikiem pomyślnym”⁴.

A. Pieper, *Tak zaczęła się Polska Ludowa*, MPi MK-P, nr inw. R-1026, k. 2.

A. Pieper, *Tamże*, k. 3.

W latach 1956-1968 A. Pieper pracował w spółdzielni przetwórstwa rybnego „Kaszub” w Jastarni, najpierw jako sekretarz, zaś w latach 1965-1968 jako przewodniczący rady spółdzielni. Po pożarze i rozwiązaniu spółdzielni nie mógł znaleźć pracy, chociaż był osobą znaną w swoim środowisku. Było to dla niego dużym wstrząsem. W końcu zaczął pracować jako pracownik fizyczny – konwojent mleka i chleba dla jednostki wojskowej w Helu. Praca ta nadwyrężyła jego zdrowie, ale przepracował tak kilkanaście lat aż do przejścia na emeryturę.

W okresie powojennym A. Pieper nadal pisał wiersze. Jednak z uwagi na brak zainteresowania ze strony wydawnictw i redakcji jego wierszami opiewającymi uroki morza, przyrody, przestał je wysyłać. Zajął się natomiast publicystyką. Pisał artykuły do „Dziennika Bałtyckiego”, „Za i Przeciw”, „Rady Narodowej”, „Nowej Wsi”, „Kaszëbë”, „Poznaj Swój Kraj”.

Poezją A. Piepera zainteresowano się natomiast poza granicami regionu. W 1965 r. otrzymał zaproszenie do udziału w zjeździe międzywojewódzkiego Klubu Pisarzy Ludowych w Lublinie. Tam wybrany został na członka zarządu i reprezentował województwo gdańskie. W 1968 r., gdy Klub został rozszerzony i przemianowany na Stowarzyszenie Twórców Ludowych, A. Pieper został członkiem Zarządu Głównego, a później członkiem Sądu Koleżeńskiego. Udział w zjazdach i obradach Klubu Pisarzy Ludowych oraz STL przyczyniły się do tego, że na nowo uwierzył w swoje możliwości twórcze. Zaczął więcej pisać. Poza regionem znalazł uznanie dla swojego talentu. Jego wiersze zostały opublikowane w kilku antologiach poezji ludowej o zasięgu ogólnopolskim. Poznał tam wielu pisarzy i poetów ludowych, z którymi się zaprzyjaźnił i korespondował przez wiele lat.

W zbiorach Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie znajduje się korespondencja A. Piepera ze znanymi poetami ludowymi z różnych regionów Polski, np. z Franciszką Chramęgą, Sabiną Derkaczewską, Melanią Burzyńską, Zygmuntem Kupiszem, Piotrem Krzykalskim, Stanisławem Komoniewskim, Emilią Piasecką i innymi. Są one cennym dokumentem pokazującym zmiany i ewolucję poglądów A. Piepera na przestrzeni prawie 40 lat. Od postawy akceptacji nowego systemu z okresu tuż po II wojnie światowej, aż do radykalnej krytyki w końcu lat 70. Mimo pewnej akceptacji nowego A. Pieper nie odszedł od tego, co wyniósł ze swojego domu i środowiska. Pozostał gorliwym katolikiem, człowiekiem wrażliwym na potrzeby i niedolę bliźnich. W listach żalił się też na brak uznania we własnym regionie. Dużo wierszy pisał do szuflady.

Antoni Pieper, będąc członkiem zarządu Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Lublinie, brał aktywny udział w pracach stowarzyszenia, a także pomagał innym twórcom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Pisał interwencje do władz lokalnych, a gdy te nie pomagały, nawet do ówczesnego I sekretarza PZPR. Był bardziej znany poza granicami swojego regionu niż na terenie Kaszub.

A. Pieper pisał wiersze, legendy, bajki, opowiadania i wspomnienia. Znając

dobrze język kaszubski, w swojej twórczości wolał się posługiwać językiem polskim. Tłumaczył się z tego w liście do Leona Roppla z dn. 24 października 1966 r.: „Mnie trudniej pisać w gwarze kaszubskiej, bo nie znajduję w niej tego bogactwa słów, jakie jest w języku polskim, chcę pisać o morzu i Kaszubach, nie tylko dla wąskiego środowiska Kaszubskiego lecz dla całego kraju”⁵. W liście do M. Burzyńskiej z 14 września 1970 r. pisał: „Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w Gdańsku przysłało mi dwie broszurki niewielkie z wierszami poetów kaszubskich, piszących wyłącznie gwarą kol. kol. Nagła i Trepczyka. (...) Ja będąc Kaszubą, nie wszystkie słowa tych wierszy rozumiem. Wolę już wiersze pisane w języku polskim literackim i w takim też piszę sam. Nie chcę, by do nich był dołączony osobny słownik, żeby czytający mogli go zrozumieć, bo to utrudnia czytanie, a nie każdy ma ochotę korzystać ze słownika”⁶.

W początkowym okresie twórczości A. Pieper pisał wiersze o tematyce patriotycznej. Później tematyka jego wierszy koncentruje się na przemianach zachodzących w przyrodzie. Bardzo dużo miejsca w jego twórczości zajmowało morze, jego piękno i surowe prawa rybackiego bytowania. Morze było dla niego potężną siłą, dającą natchnienie i uspokojenie psychiczne. Po różnych doświadczeniach życiowych jego myśli coraz bardziej koncentrują się na sprawach religijnych. Taka tematyka dominowała w ostatnich 15 latach jego twórczości. Pisał o tym w listach do swoich przyjaciół poetów ludowych, m.in. w liście do M. Burzyńskiej z 7 maja 1972 r.: „Jeść mam co i dach nad głową mam, widzę więc przed sobą cel ważniejszy do osiągnięcia: niebo. Wszystko inne wobec tych wielkich rzeczy staje się błahostką, niewartą poświęcenia jej wiele myśli i czasu. W tworzeniu swoim mam zamiar przedstawiać piękno przyrody i tym chwalić Boga i tę chwałę rozbudzać w innych ludziach, którzy je będą czytać. Czy to będzie odpowiadało recenzentom naszego Stowarzyszenia, nie wiem. Ale ja piszę nie dla nich, lecz o tym co siedzi w mnie”⁷.

Antoni Pieper zmarł 24 lipca 1985 r. Pochowany został w rodzinnej Jastarni.

Utwory A. Piepera pisane w języku polskim ukazały się w dwóch tomikach indywidualnych: *Morze moim domem*, wybór, oprac. i posłowie D. Niewiadomski, Gdańsk 1982 oraz *Opowieści helskie*, Gdańsk 1985 oraz w kilku antologiach:

- *Antologia współczesnej poezji ludowej*, wybór i oprac. J. Szczawiej, Warszawa 1967, wyd. 2, Warszawa 1972;
- *Wieś tworząca*, wybór i oprac. E. i J. Rosiakowie, Lublin 1968, 1974, 1980;
- *Pogłosy ziemi. Antologia współczesnej poezji religijnej*, oprac. S. Jończyk, Warszawa 1971;

⁵ A. Pieper, *Listy prywatne do różnych osób*, MPiMK-P, nr inw. R-1017, t. III.

⁶ Op. cit., t. I.

⁷ A. Pieper, *Listy prywatne do różnych osób*, t. I.

ANNA KWAŚNIEWSKA

- *Wiersze proste jak życie*, Warszawa 1966.

Kaszubskie teksty A. Piepera zamieszczone zostały w antologiach:

- *Ma jesma od morza*, oprac. L. Roppel, Gdańsk 1963;

- *Wybór współczesnej poezji kaszubskiej*, oprac. L. Roppel, Gdańsk 1967;

- *Modra struna*, oprac. T. Bolduan, Gdańsk 1973.

Dwa wiersze A. Piepera zamieszczone zostały także w „Pomeranii”, 1976,

Wykaz spuścizny A. Piepera znajdującej się w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej:

1. *Aby nam wszystkim było lepiej* (Głos przed VI zjazdem PZPR), j. pol., b.d., maszynopis, k. 5, nr inw. R-1005

2. *Autobiografia*, j. pol., b.d., maszynopis z autografem autora, k. 4, nr inw. R-1006

3. *Cudza tajemnica*, opowiadanie, j. pol., b.d., maszynopis z autografem autora, k. 5, nr inw. R-1007

4. *Dlaczego nie u nas?*, artykuł, j. pol., b.d., maszynopis z autografem autora, k. 5, nr inw. R-1008

5. Dokumenty osobiste i inne związane z A. Pieperem, j. pol., 1970-1978, k. 10, nr inw. R-1010

6. Dyskusja na II Zjazd Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Olsztynie, j. pol., b.d., maszynopis, k. 4, nr inw. R-1011

7. Dyskusja przedzjazdowa, j. pol., b.d., maszynopis z autografem autora, k. 4, nr inw. R-1012

8. *Jak zbliżyłem się do Boga*. Odpowiedź na ankietę „Przewodnika Katolickiego”, j. pol., 1972, maszynopis podpisany inicjałami „A.P.”, k. 4, nr inw. R-1013

9. *Koleżanki i koledzy*. Przemówienie wygłoszone na Zjeździe Pisarzy Ludowych w Lublinie, j. pol., 1966, maszynopis, k. 4, nr inw. R-1014

10. Korespondencja Antoniego Piepera:

Listy prywatne od różnych osób, j. pol., 1966-1982, rkps, maszynopis, 231 l listów, t. I-III, k. 159, 124, 63, nr inw. R-1015

W korespondencji znajdują się listy od następujących osób:

t. I:

- Biłki Henryka, j. pol., 1969- 1973, rkps, masz., 9 listów, k. 1-9;
- Burzyńskiej Melanii, j. pol., 1965- 1978, rkps, masz., 42 listy, k. 10-8, 87, k. 17-25 zawierają 10 wierszy przesłanych do oceny A. Pieperowi;

- Cichego Wawrzyńca, j. pol., 1970-1978, rkps, masz, 22 listy, k. 88-89;

- Czubernatowej Wandy, j. pol., 1969-1970, rkps, 3 listy, k. 90-92;

- Chramęgi Franciszka, j. pol., 1966-1973, rkps, 35 listów, k. 93-135;

- Derkaczewskiej Sabiny, j. pol., 1966-1976, rkps, 44 listy, k. 136-192;

- Fijałkowskiego Aleksandra, j. pol., 1976-1977, rkps, 4 listy, k. 193-197;

- Gąsiennicy-Byrcyna Stanisława, j. pol., b.d., rkps, 1 list, k. 198-199;
- t. II:
- Gleń Marii, j. pol., 1969-1972, rkps, 5 listów, k. 1-5;
- Harla Stanisława, j. pol., 1965, masz., 1 list, k. 6;
- Hirsza Augustyna Klemensa, j. pol., 1970, rkps, 1 list, k. 7;
- Jabłońskiej Adeli, j. pol., 1970, rkps, 1 list, k. 8;
- Janiszewskiej Jadwigi, j. pol., 1966-1970, rkps, 10 listów, k. 9-21;
- Jaworskiej Janiny, j. pol., 1965, rkps, 2 listy, k. 22-24;
- Karnas Bożeny, j. pol., 1968-1969, rkps, 2 listy, k. 25-26;
- Kawalko Antoniego, j. pol., 1966-1967, rkps, 4 listy, k. 27-33;
- Komoniewskiego Stanisława, j. pol., 1969-1979, rkps, 19 listów, k. 34- 53;
- Kozaczkowej Marii, j. pol., 1969-1971, rkps, 3 listy, k. 54-56;
- Krajewskiego Stefana, j. pol., 1966-1970, rkps, 10 listów, k. 57-66;
- Krzykalskiego Piotra, j. pol., 1965-1970, rkps, 13 listów, k. 67-79;
- Kuchty Władysława, j. pol., 1966-1978, rkps, 15 listów, k. 80-94;
- Kupisza Zygmunta, j. pol., 1969-1978, rkps, masz., 226 listów, k. 95-129;
- Laskowskiego Stefana, j. pol., 1971-1977, rkps, 9 listów, k. 130-138;
- Lisikowej Marii, j. pol., 1970, rkps, 1 list, k. 139;
- t. III:
- Magdziak Alfredy, j. pol., 1970-1977, rkps, 3 listy, k. 1-3;
- Małka Józefa, j. pol., 1969-1972, rkps, 4 listy, k. 4-7;
- Michalskiej Emili, j. pol., 1969-1972, rkps, masz., 4 listy, k. 8-12;
- Pacha Adama, j. pol., 1969, rkps, 1 list, k. 13-14;
- Pietraka Bronisława, j. pol., 1967-1977, rkps, masz., 5 listów, k. 15-21;
- Prillowej Klary, j. pol., 1970, rkps, 1 list, k. 22;
- Piaseckiej Emili, j. pol., 1970-1977, rkps, masz., 31 listów, w tym 6 wierszy,
k. 23-66;
- Partyki Danuty, j. pol., 1966, rkps, 1 list, k. 67-68;
- Plewińskiej Stanisławy, j. pol., 1977, rkps, 3 listy, k. 69-71;
- Pocka Jana, j. pol., 1966, rkps, 1 list, k. 72;
- Roppla Leona, j. pol., 1967-1978, rkps, 14 listów, k. 73-86;
- Rosiaka Romana, j. pol., 1966-1977, rkps, 11 listów, k. 87-97;
- Rulewskiego Brunona, j. pol., 1966, masz., 1 list, k. 98;
- Selina Mariana, j. pol., 1966, masz., 1 list, k. 99;
- Skulskiego Stanisława, j. pol., 1969, masz., 22 listy, k. 100-101;
- Strumińskiej Zofi, j. pol., 1966, rkps, 2 listy, k. 102-105;
- Szczęsnej Marii, j. pol., b.d., rkps, 1 list, k. 106;
- Szczawieja Jana, j. pol., 1966, rkps, 1 list, k. 107;
- Skupień-Florka .
- 11. Korespondencja Antoniego Piepera. Listy do różnych instytucji i wydawnictw, j. pol., 1966-1982, rkps, masz., 53 listy, k. 5, nr inw. R-1016

12. Korespondencja Antoniego Piepera. Listy prywatne do różnych osób, j. pol., 1966-1981, masz., rkps, 231 listów, t. I-III, k. 159, 124, 63, nr inw. R-1017

Korespondencja zawiera listy do następujących osób:

t. I:

- Bieszczak-Partyki Danuty, j. pol., 1966, kopia masz., 2 listy, k. 1-2;
- Biłki Henryka, j. pol., 1969-1970, rkps, kopia masz., 3 listy, k. 3-5;
- Byrcyna Stanisława, j. pol., 1966, kopia masz., 1 list, k. 6;
- Burzyńskiej Melani, j. pol., 1966-1978, kopia masz., 30 listów, k. 7-62;
- Chramęgi Franciszka, j. pol., 1966-1973, kopia masz., 20 listów, k. 63-93;
- Derkaczewskiej Sabiny, j. pol., 1966-1978, kopia masz., 29 listów, k. 94-147;
- Donnersberga Tadeusza, j. pol., 1967-1971, kopia masz., 6 listów, k. 148- 159;

t. II:

- Gajewskiego Zygmunta, j. pol., 1966, kopia masz., 1 list, k. 1;
- Gleń Marii, j. pol., 1970, kopia masz., 1 list, k. 2;
- Gubały Stanisława, j. pol., 1966, kopia masz., 1 list, k. 3;
- Hirsza Augustyna Klemensa, j. pol., 1970, kopia masz., 1 list, k. 4;
- Janiszewskiej Jadwigi, j. pol., 1967-1970, kopia masz., 13 listów, k. 5-28;
- Komoniewskiego Stanisława, j. pol., 1969-1979, kopia masz., 6 listów, k. 29-34;
- Kozackowej Marii, j. pol., 1969-1971, kopia masz., 2 listy, k. 35-36;
- Krajewskiego Stefana, j. pol., 1966-1969, kopia masz., 5 listów, k. 37-42;
- Krzykalskiego Piotra, j. pol., 1966-1969, kopia masz., 8 listów, k. 43-57;
- Kuchty Władysława, j. pol., 1966, kopia masz., 2 listy, k. 58-59;
- Kupisza Zygmunta, j. pol., 1969-1979, kopia masz., 21 listów, k. 60-93;
- Magdziak Alfredy, j. pol., 1977-1978, kopia masz., 3 listy, k. 94-96;
- Małka Józefa, j. pol., 1969, kopia masz., 1 list, k. 97;
- Nowobielskiej Hanki, j. pol., 1966, kopia masz., 2 listy, k. 99-100;
- Pacha Adama, j. pol., 1969, kopia masz., 1 list, k. 101;
- Piaseckiej Emili, j. pol., 1970-1978, kopia masz., 19 listów, k. 102-124;

t. III:

- Pietraka Stanisława, j. pol., 1966-1978, kopia masz., rkps, 9 listów, k. 1-12;
- Plewińskiej Stanisławy, j. pol., 1977, kopia masz., 2 listy, k. 13-14;
- Pocka Jana, j. pol., 1966, kopia masz., 1 list, k. 15;
- Roppla Leona, j. pol., 1966-1977, kopia masz., rkps, 8 listów, k. 16-27;
- Rosiaka Romana, j. pol., 1966-1981, kopia masz., 8 listów, k. 28-36;
- Skupień-Florka Andrzeja, j. pol., 1966, kopia masz., 1 list, k. 37;
- Stęciwilka Józefa, j. pol., 1966, kopia masz., 1 list, k. 38;
- Strumińskiej Zofii, j. pol., 1966, kopia masz., 2 listy, k. 39-40;
- Selina Mariana, j. pol., 1966, kopia masz., 1 list, k. 41;
- Skulskiego Stanisława, j. pol., 1970, kopia masz., 1 list, k. 42;
- Szczawieja Jana, j. pol., 1971, kopia masz., 2 listy, k. 43-44;
- Tochmary Władysława, j. pol., 1971, kopia masz., 1 list, k. 45;

- Waligóry Heleny, j. pol. 1966, kopia masz., 1 list, k. 46;
 - Zielińskiej Cecyli, j. pol., 1977-1978, kopia masz, 4 listy, k. 48-53;
 - Żarskiego Jana, j. pol., 1977, rkps, 1 list, k. 54;
 - NN, j. pol., 1969-1979, kopia masz., 8 listów, k. 55-63
13. Korespondencja rodzinna Antoniego Piepera. Listy do żony i innych osób, j. pol., 1966, rkps, 10 listów, k. 122, nr inw. R-1018
14. Korespondencja urzędowa Antoniego Piepera. Listy od różnych instytucji i wydawnictw, j. pol., 1965-1982, rkps, masz., 53 listy, k. 622, nr inw. R-1019
15. Kronika 10-lecia Spółdzielni Pracy Rybołówstwa Morskiego „Kaszub” w Jastarni, j. pol., b.d., masz., k. 20, nr inw. R-1020
16. *Kwiaty małego ogródka*. Wspomnienia napisane na konkurs „Rodzina na medal”, j. pol., 1976, maszynopis, k. 6, nr inw. R-1021
17. *Mój głos w dyskusji przedjazdowej*, j. pol., b.d., maszynopis, k. 4, nr inw. R-1022
18. *Mój życiorys*, j. pol., b.d., maszynopis, k. 3, nr inw. R-1023
19. *Obrona Helu. Wspomnienia z walk 1939 r.*, j. pol., b.d., maszynopis, k. 6, nr inw. R-1024
20. *Polacy 1970 (Wspomnienia)*, j. pol., 1970, maszynopis, k. 7, nr inw. R-1025
21. *Tak zaczęła się Polska Ludowa*, j. pol., b.d., maszynopis, k. 3, nr inw. R-1026
22. *Wartość i cena samodzielności (W walce o dobro ogółu)*, j. pol., b.d., maszynopis, k. 12, nr inw. R-1027
23. Wiersze, 480 wierszy, j. pol., 1939-1985, maszynopisy z odręcznymi poprawkami autora, k. 600, nr inw. R-1028:
t. I: 90 wierszy, lata 1939-1969, k. 149,
t. II: 100 wierszy, lata 1969-1974, k. 118,
t. III: 90 wierszy, lata 1974-1978, k. 88,
t. IV: 85 wierszy, lata 1982-1984, k. 99,
t. V: 74 wiersze, lata 1972-1984, k. 90,
t. VI: 40 wierszy, lata 1972-1985, k. 52.
24. Zaproszenia na uroczystości, spotkania autorskie, j. pol., 1965-1977, masz., druk, k. 48, nr inw. R-1029
25. *Zaszczytny jubileusz*, artykuł o Helu, j. pol., b.d., maszynopis, k. 4, nr inw. R-1030
26. *Jak zbliżyłem się do Boga*. Druga wersja odpowiedzi na ankietę „Moja codzienna droga”, j. pol., 1972, maszynopis, k. 4, nr inw. R-1031
27. *Moje szczęście. Spóźniony uśmiech słońca*, pod ps. „Ada”, j. pol., b.d., maszynopis, k. 5, nr inw. R-1032
28. *Niech żyje Polska*, opowiadanie, j. pol., b.d., maszynopis, k. 7, nr inw. R-1037
29. Dyplomy i wyróżnienia przyznane A. Pieperowi za działalność literacką i upowszechnianie kultury, j. pol., 1965-1982, 6 sztuk, nr inw. R-1099